

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«Педагогіка з основами педмайстерності»
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
факультет іноземних мов
Мова навчання українська

Розробники:

Манчуленко Л.В. - доц. кафедри педагогіки та соціальної роботи, к.п.н., доцент;
Кучумова Н.І. - доц. кафедри педагогіки та соціальної роботи, к.п.н., доцент;
Ковальчук І.В. - доц. кафедри педагогіки та соціальної роботи, к.п.н., доцент;
Платаш Л.Б. - доц. кафедри педагогіки та соціальної роботи, к.п.н., доцент;
Гуляєва М.М. – асист. кафедри педагогіки та соціальної роботи;
Звоздецька В.Г. - асист. кафедри педагогіки та соціальної роботи, к.п.н.

Профайл викладача (-ів)

Манчуленко Л.В. –

[http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[15341\]\[caf_pers_id\]=1976&commands\[15341\]=item](http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[15341][caf_pers_id]=1976&commands[15341]=item)

Кучумова Н.І. – <http://psr-chnu.com.ua/uk/spivrobitnyky/kuchumova-nataliia.html>

Ковальчук І.В. -

[http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[15341\]\[caf_pers_id\]=1978&commands\[15341\]=item](http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[15341][caf_pers_id]=1978&commands[15341]=item)

Платаш Л.Б. -

[http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[15341\]\[caf_pers_id\]=1975&commands\[15341\]=item](http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[15341][caf_pers_id]=1975&commands[15341]=item)

Гуляєва М.М. -

[http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[15341\]\[caf_pers_id\]=1984&commands\[15341\]=item](http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[15341][caf_pers_id]=1984&commands[15341]=item)

Звоздецька В.Г. –

[http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[15341\]\[caf_pers_id\]=1983&commands\[15341\]=item](http://www.spedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[15341][caf_pers_id]=1983&commands[15341]=item)

E-mail: Манчуленко Л.В. - l.manchulenko@chnu.edu.ua

Кучумова Н.І. - n.kubiak@chnu.edu.ua

Ковальчук І.В. - i.kovalchuk@chnu.edu.ua

Платаш Л.Б. – l.platash@chnu.edu.ua

Гуляєва М.М. - m.gulyaeva@chnu.edu.ua

Звоздецька В.Г. - v.zvozdetska@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1241>

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1221>

Консультації

Онлайн-консультації: Розклад консультації.

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

2021-2022 н.р.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Педагогічні знання, уміння та навички необхідні людині для вирішення професійних завдань у закладах освіти різних освітніх рівнів. Крім цього вони допоможуть налагодити взаємовідносини у роботі з працівниками та різними соціальними групами, ділові стосунки, допоможуть самовдосконалюватись особистості. Її опанування залежить від належних знань з філософії, психології, анатомії й фізіології, соціології, що визначають як і чому відбувається розвиток людини, як впливає на нього спадковість, середовище, спілкування, виховання та діяльність, яке значення мають для цього самовиховання та самоосвіта.

Педагогіка – це складна людинознавча наука, вивчення її може стати цікавим і легким, за умови сформованої належної мотиваційної спрямованості, та логічного і послідовного змістового наповнення.

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича об'єднано навчальні дисципліни “Педагогіка” і спецкурс “Основи педагогічної майстерності” у єдиному вираженні як навчальна дисципліна «Педагогіка з основами педмайстерності».

Розвиваючись педагогіка як наука постійно розширює свої межі, але досягнувши «Педагогіку з основами педмайстерності» здобувачі вищої освіти знатимуть провідні педагогічні категорії, закономірності, методи і прийоми навчання та виховання підростаючого покоління, збагнуть закономірний зв'язок між психологічними особливостями та відповідною педагогічною взаємодією.

2. Метою навчальної дисципліни є озброєння студентами знаннями з загальної педагогіки та основ педагогічної майстерності, сформувати професійно-педагогічні уміння та потребу професійного розвитку. Ця мета може бути реалізована за умови вивчення технології самоорганізації педагогічної діяльності та набуття студентами певних знань, умінь та навичок. Дисципліна дозволить сформувати компетенції, необхідні для ефективної роботи у закладах середньої освіти, включення їх у професійну діяльність.

3. Завдання

Навчання здобувачів освіти розпізнавати фізіологічні, психологічні та соціальні особливості школяра, класного колективу з метою проектування їх розвитку, навчання та виховання; застосовування найефективніші форми і методи керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів під час здобуття ними середньої освіти; аналіз передового педагогічного досвіду; створення умови для формування у майбутніх учителів гуманної позиції власної педагогічної діяльності; формування позитивної професійно-педагогічної мотивації та умінь майбутніх учителів.

4. Пререквізити. Професійно-орієнтовані дисципліни, пов'язані з фаховою підготовкою працівника будь-якої галузі, психолого-педагогічні дисципліни тощо.

5. Результати навчання

Загальні компетентності, що будуть сформовані за результатами вивчення курсу:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

В процесі вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- ✓ визначення основних і додаткових категорій педагогіки;

- ✓ генезис педагогіки та основні нормативно-правові засади професійно-педагогічної діяльності в освітньому процесі;
- ✓ характеристику змісту освіти;
- ✓ основні методи навчання;
- ✓ ефективні засоби навчання;
- ✓ види і форми організації навчання;
- ✓ особливості і способи перевірки та оцінки результатів навчання;
- ✓ посадові обов'язки учителя та інших членів шкільного колективу;
- ✓ структуру педагогічної діяльності;
- ✓ поняття педагогічної майстерності та її основні елементи;
- ✓ структуру педагогічної техніки;
- ✓ умови ефективного професійного мовлення вчителя;
- ✓ функції та стилі педагогічного спілкування;
- ✓ стратегії педагогічної взаємодії;
- ✓ закономірності і принципи навчання, виховання і управління закладом середньої освіти.

На підставі вивченого матеріалу студенти **повинні вміти:**

- ✓ уміти самостійно орієнтуватися у педагогічній ситуації та перетворювати її у педагогічну задачу з продуктивним розв'язком;
- ✓ уміти організувати освітній процес, незалежно від неочікуваної, а деколи неадекватної, поведінки здобувачів освіти та їх батьків;
- ✓ спланувати, реалізувати та проаналізувати урок чи інше заняття у закладі освіти;
- ✓ організувати міжособистісну взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	3	6	3	90		15		15		60		залік
Заочна	3	6	3	90		16				74		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки та педагогічної майстерності													
Тема 1.1. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки та її структура	11	2		2		7	11	2					9	
Тема 1.2. Система освіти	12	2		2		8	12	2					10	

та виховання у зарубіжних країнах												
Тема 1.3. Зміст педагогічної майстерності вчителя та шляхи її формування і реалізації	12	2	2		8	11	2					9
Тема 1.4. Майстерність педагогічного спілкування Модульна к/р	9	1	1		7	11	2					9
Разом за ЗМ1	44	7	7		30	45	8					37
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Майстерність учителя під час взаємодії з учнями у закладі середньої освіти											
Тема 2.1. Предмет і завдання дидактики. Основні закономірності й принципи навчання.	11	2	2		7	11	2					9
Тема 2.2. Застосування учителем на уроках методів й засобів навчання	12	2	2		8	11	2					9
Тема 2.3. Урок як основна форма організації навчання.	12	2	2		8	12	2					10
Тема 2.4. Виховання як цілеспрямована система формування особистості. Суть процесу виховання. Модульна к/р	11	2	2		7	11	2					9
Разом за ЗМ 2	46	8	8		30	45	8		2			37
Усього годин	90	15	15		60	90	16					74

3.2.1. Теми семінарських або практичних занять

№	Назва теми	
Змістовий модуль 1.		
Загальні основи педагогіки та педмайстерності		
1	Особливості професійної педагогічної діяльності. Посадові обов'язки і права учителя, завучів, директора, учнів та їх батьків.	2 год.
2	Система загальної середньої освіти та виховання у зарубіжних країнах	2 год.
3	Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості та їх врахування учителем у освітньому процесі	2 год.
4	Розв'язання педагогічних ситуацій і задач. Педагогічні конфлікти: види, причини, і попередження	1 год.
Змістовий модуль 2.		

Майстерність учителя під час взаємодії з учнями на заняттях у закладах середньої освіти		
6	Суть процесу навчання у загальноосвітній школі. Джерела змісту освіти: суть, призначення, різновиди.	2 год.
7	Вибір активних методів навчання і форм роботи учнів на уроці. Застосування елементів акторської майстерності у педагогічній діяльності.	2 год.
8	Підготовка та оцінювання ефективності уроку. Педагогічні умови оцінювання учнів	2 год.
9	Виховна справа як основна форма організації виховного процесу. Реалізація мети основних напрямів виховання	2 год.
Разом		15 год.

1.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки та педмайстерності	
1	Опрацювати книгу і зробити коротке інформативне повідомлення “Непізнаний Шаталов” з книги І.Підласого “Практична педагогіка або три технології” (С.167 - 173).
2	Проаналізувавши статтю С.Болсун «Модель ідеального вчителя» (Рідна школа. – 1999. – №2), зробити схему “Модель ідеального вчителя”
3	PR-технології у педагогічній діяльності
4	Есе «Система Станіславського у педагогічній діяльності»
Змістовий модуль 2. Майстерність учителя під час взаємодії з учнями на заняттях у закладах середньої освіти	
5	Реферат “Реалізації інтерактивного навчання у сучасній школі”
6	Підготуватись до участі у навчально-педагогічній грі “Форми і методи активного навчання” за книгою П.Щербаня (С.60-61)
7	Підготуватись до участі у навчально-педагогічній грі “Заохочувальна роль оцінки” за книгою П.Щербаня (С.77-78)
9	Робота з важковиховуваними, обдарованими та дітьми з особливими потребами.

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть годин	
		Стац.	Заочн.
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки та педмайстерності			
1	Скласти таблицю "Видатні педагоги" (прізвище педагога, роки життя, основні праці, основні педагогічні ідеї)	7	9
2	Опрацювавши основні нормативні документи, що стосуються загальноосвітньої школи, зробити короткий конспект Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 (статті 1, 6,7, 10, 12, 20) та ЗУ «Про загальну середню освіту» від 16.01.2020 (статті 1,3,4,8,10)	8	10
3	Опрацювати книгу В.Сухомлинського “Сто порад вчителю”, визначити тезами головне з порад (поради № 2, 3, 6, 7, 33, 36, 37, 56, 58, 99)	8	9
4	Зробити таблицю «Анатомо-фізіологічні, психологічні та соціальні	7	9

	особливості розвитку дітей дошкільного, молодшого шкільного, підліткового і юнацького віку»		
Змістовий модуль 2. Майстерність учителя під час взаємодії з учнями на заняттях у закладах середньої освіти			
7	Зробити порівняльну таблицю “Закономірності і принципи навчання” за підручниками “Педагогіка” (авторів М. Фіцули і Н. Волкова)	7	9
8	Індивідуальне письмове повідомлення “Способи активізації пізнавальної діяльності учнів.” Підготуватись до участі у навчально-педагогічній грі “Форми і методи активного навчання” за книгою П.Щербаня (С.60-61)	8	9
12	Скласти поширений план-конспект стандартного уроку (тип уроку і вік учнів за вибором). Підготувати інформацію “12-бальну шкалу оцінювання з професійноорієнтовної дисципліни” з книги “Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти” (Київ, 2000).	8	10
13	Написати твір-роздум “Мій рівень вихованості” Скласти поширений план-конспект виховного заходу	7	9
		60	74

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тези, тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна, проектна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є **залік**.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- тести;
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів та ін.). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання поточного тестування на лекціях

- 3 бали – 95-100 % відповідей правильні;
- 2,5 бали – 85-95% відповідей правильні;
- 2 бали – 65-84% відповідей правильні;
- 1,5 бали – 50-64% відповідей правильні;

1 бал – 35-49% відповідей правильні;
0,5 балів – 10-34% відповідей правильні.

Критерії оцінювання контрольних робіт

5 балів - відповіді вірні на 90-100%
4 бали - відповіді вірні на 70-89%
3 бали - відповіді вірні на 50-69%
2 бали - відповіді вірні на 35-49%
1 бал - відповіді вірні на 10-34%
0 балів – студент не відповідав на запитання у контрольній роботі

Критерії оцінювання усних відповідей студентів на семінарах

3 бали - Студент продемонстрував високий рівень володіння теоретичним матеріалом; повністю розкрив зміст питання; логічно структурував свою відповідь і навів відповідні приклади.

2 бали - Студент показав задовільне володіння теоретичним матеріалом; не повністю розкрив зміст питання; не зовсім логічно структурував свою відповідь і не навів прикладів.

1 бал - Студент показав незадовільне володіння теоретичним матеріалом; не розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів.

0 балів - Студент не відповідав на запитання

Критерії оцінювання реферату / презентації

3 бали – роботу підготовлено вчасно, зміст питання розкрито, роботу правильно структуровано, плагіат відсутній;

2 бали – роботу підготовлено вчасно, однак спостерігаються незначні недоліки у змісті чи структурі роботи, плагіат відсутній;

1 бал – завдання підготовлено невчасно, помітні значні невідповідності у змісті та структурі роботи, виявлено 30 % плагіату.

0 балів – завдання невиконане або містить понад 50% плагіату.

Критерії оцінювання есе / звіту

3 бали: Тема есе / звіту розкрита повністю, есе / звіт добре структурований, відсутній плагіат;

2 бали: Тема есе / звіту розкрита частково, у тексті зустрічаються порушення причинно-наслідкового зв'язку, є елементи плагіату (до 20%);

1 бал: Тема розкрита поверхнево, у тексті есе / звіту зустрічаються порушення причинно-наслідкового зв'язку, 30 % плагіату.

0 балів: завдання не виконане, зміст не відповідає темі, понад 50 % плагіату

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на заліку

31-40 балів – високий (творчий) рівень навчальних досягнень студентки/студента характеризується засвоєнням не лише суттєвих ознак категорій і понять, а й розумінням їхніх зв'язків з іншими; знання узагальнені, системні, студентка/студент здатна/ий використовувати їх у нестандартних ситуаціях; у розумінні та викладі навчального матеріалу студентка/студент виявляє науковий підхід і творчі здібності, всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу; відповіді на питання вичерпні, вирізняються повнотою і точністю використаних термінів, матеріал викладається послідовно й логічно.

20-30 балів – достатній рівень навчальних досягнень характеризується знанням суттєвих ознак понять і категорій, студентка/студент вільно оперує ними, тобто відтворює стандартний перелік відомостей з теми; знання не узагальнені, студентка/студент не вміє переносити їх і використовувати в інших ситуаціях, при цьому виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповідях суттєвих неточностей, засвоїла/в основну літературу, рекомендовану навчальною програмою.

10-19 балів – середній рівень навчальних досягнень: студентка/студент знає основні ознаки поняття чи категорії, здатна/ий відтворити елементарні відомості з теми, студентка/студент припускається помилок, відповіді не повно розкривають тему.

1-9 балів – низький рівень навчальних досягнень характеризується фрагментарними уявленнями про категорії та поняття, на основі яких студентка/студент відрізняє їх від інших; студентка/студент допускає принципові помилки; відповіді не розкривають сутність проблем, сформульованих у питаннях.

0 балів – студентка/студент не розкриває суть питання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Залік 40	100
Л1.1	Л1.2	Л1.3	Л1.4	Л2.1	Л2.2	Л2.3	Л2.4		
3	3	3	5	3	3	3	5		
С1	С2	С3	С4	С6	С7	С8	С9		
3	3	5	5	3	3	5	5		

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

- Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2001. – 240с.
- Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. – Київ: Лібра, 1996. – 224 с.
- Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. -352 с.
- Алексєєнко Т.А., Мишковська Т.Д., Сушанко В.В. Модульна технологія вивчення курсу “Педагогіка”. – Чернівці: Рута, 2002. – 159 с
- Артемова Л.В. Історія педагогіки України. – К.: Либідь, 2006. – 424 с.
- Бабич Л.В., Кондратенко Г.М. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. – Херсон: Айлант. 2002. – 81 с.
- Бондар В.І. Дидактика. – К.: Либідь, 2005. – 261 с.
- Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. – Дрогобич: Коло, 2004. – 526 с.
- Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академвидав, 2009. – 615 с.
- Галузинський В.Н., Євтух М.В. Педагогіка: теорія та історія: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
- Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: Навчальний посібник / О.Б. Голік. – Донецьк: вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. – 242 с.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004.
- Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів/ І. В.Зайченко. - Чернівці, 2009.-528с.
- Зайченко І.В. Історія педагогіки у 2-х книгах. Книга 1. Історія зарубіжної педагогіки. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 624 с.
- Закон України "Про загальну середню освіту" від 16 січня 2020 р.
- Закон України "Про освіту" від 5.09.2017
- Класний керівник у сучасній школі: Метод. посібник. – К.: Інститут змісту і методики навчання, 1996. – 156 с.
- Ковальчук І. В. Педагогіка: посібник/ І. В. Ковальчук. - Чернівці : Рута, 2018.- 367с.
- Концепція національного виховання // Освіта. - 1994. - 26 жовтня.
- Кривильова О.А. Підготовка майбутніх учителів до творчої діяльності: Монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 200 с.

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти // Освіта України. - № 10.- 5 жовтня 2000 р.
- Кузьмінський А.І. Педагогіка. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
- Левківський М.В. Історія педагогіки. – К.: Центр навч. літератури, 2008. – 369 с.
- Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи : навч. посіб. для студентів ВНЗ І. В. Малафійк. - Київ : Слово, 2015. – 630с.
- Малафійк І.В. Дидактика. – К.: Кондор, 2005. – 395 с.
- Манчуленко Л.В. Формування творчого стилю діяльності майбутніх педагогів: навч.-метод.посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 76 с.
- Мацьопа Р.Л., Манчуленко Л.В., Платаш Л.Б. Педагогічна практика у класичному університеті: навч.-метод.посібник. – Чернівці: Чернівецький нац.ун-т, 2011. – 80 с.
- Мацьопа Р.Л., Платаш Л.Б. Модульна технологія курсу "Педагогіка". Модуль 1. – Чернівці: Рута, 2004. – 106 с.
- Мацьопа Р.Л., Платаш Л.Б. Модульна технологія курсу "Педагогіка". Модуль 2. – Чернівці: Рута, 2005. – 164 с.
- Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К, 2003. – 615 с.
- Пальчевський С.С. Педагогіка. – К.: Каравелла, 2007. – 575 с.
- Пашенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка/ М. І. Пашенко, І. В. Красноштан. – К. : Центр навчальної літератури, 2018. - 228с.
- Педагогіка; базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів: навчальний посібник. – К. :Фоліо, 2015. - 576 с.
- Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с. : іл. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147648/>
- Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
- Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. — 3-ге вид., допов. і переробл. — К.: СПД Богданова А. М., 2008. - 376 с.
- Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч.посіб.; За ред. Зязюна І.А.- К: Вища шк.; 2006. – 606 с.
- Педагогічна майстерність : Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ex.ua/5074950>
- Пенішкевич Д.І. Розвиток українського шкільництва на Буковині (XVIII – початок ХХ ст.). – Чернівці: Рута, 2002. – 520 с.
- Пилипчик В.В. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в предметних методиках навчання: Монографія. – К., 2007. – 176 с.
- Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів. – К., 2004. – 616с.
- Підласий І.П. Як підготувати ефективний урок. – К.: Радянська школа, 1989. – 204 с.
- Пономарьова Г.Ф. Порівняльна педагогіка: навчальний посібник/ Г.Ф. Пономарьова, М.О.Семенова.- Х. : Ексклюзив : 2014. – 424с.
- Руденко Ю. Українська козацька педагогіка. – К.: МАУП, 2007. – 384 с.
- Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147940/>
- Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006.- 346 с.
- Филипчук В.С. Соціальні конфлікти: їх суть і вирішення. – Чернівці, 2003.72с.
- Фізеші О, Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навч. посібник / Й. О. Фізеші. -К. : Кондор, 2013.- 390 с.
- Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.
- Чайка В. Основи дидактики. – Тернопіль: Астон, 2002. – 244 с.
- Чайка В. Педагогіка (тестові завдання). Навчальний посібник для студ. вищих пед. закладів освіти. - Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 168.
- Щербань П.М. Навчально-педагогічні уроки у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К., 2004. – 207 с.
- Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.- метод. посіб. – К., 2002. – 215с.
- Ягулов В.В. Педагогіка. – К.: Либідь, 2004. – 559 с.

5.2. Допоміжна

- Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі // Педагогіка і психологія. - 1996. - №4. - С. 136-140.

- Бондар В.І. Теоретичні основи і технологія педагогічного аналізу: управлінський аспект. - К., 1996.
- Букатов В. Педагогічні таїнства дидактичних ігор: навчальний посібник. – К., 2004. – 128 с.
- Васянович Г. П. Інтегративна сутність поняття «моральна культура педагога» // Педагогіка і психологія професійної освіти. 1999.- № 1. - С. 45— 56.
- Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 2000.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 351 с.
- Добрович А.Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. – М., 2002.
- Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. Посіб. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К., 2005.
- Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум.. - ІС.: Знання-Прес, 2003.
- Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. -- К.: Знання-Прес, 2003.
- Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. Держ. Пед. Ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 400 с.
- Омельяненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К.: Знання – Прес, 2006.
- Педагогіка / Под ред. Ю.К.Бабанського - М., 1988.
- Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омельяненко. - К.: Знання-Прес, 2003.
- Підласий І.П. Як підготувати ефективний урок. - К., 1989.
- Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. – К.: Рад. школа, 1999.
- Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології. - Х.: Ранок, 2002.
- Станиславский К.С. Моя жизнь в искусстве: работа актера над собой //Собр. соч. в 5 т. – М., 1954. – Т. 1-3.
- Сухомлинський В.О. Сто порад учителю // Виб. Твори: В 5т. –К., 1976.
- Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. — Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
- Яковлев Н.М., Сохор А.М. Методика и техника урока в школе. В помощь начинающему учителю. – М.: Просвещение, 1985 – 208 с.

Інформаційні ресурси

Кожному ученику нужен наставник. Режим доступу <https://www.youtube.com/watch?v=-Y7PGgizjro>

Готуємось до уроку. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=nJ1XJgDdfi8>

Тривоги і труднощі батьків: кілька порад, як виховувати сучасних дітей
<https://nus.org.ua/articles/tryvogy-i-trudnoshhi-batkiv-kilka-porad-yak-vyhovuvaty-suchasnyh-ditej/>

Покоління Z: як знайти підхід. Режим доступу:

<https://apostrophe.ua/ua/article/society/science/2018-09-20/pokolenie-z-kak-nayti-podhod-k-sovremennyim-detyam/20733>

Освіта після пандемії. Частина 2. Тренди майбутнього шкільної освіти. Режим доступу: <https://uacrisis.org/uk/osvita-i-pandemiya>

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з « Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Основна іноземна мова (англійська)» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перерахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни (до 4 балів);
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті, та провести дисемінацію досвіду у форматі узгодженому з викладачем.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.